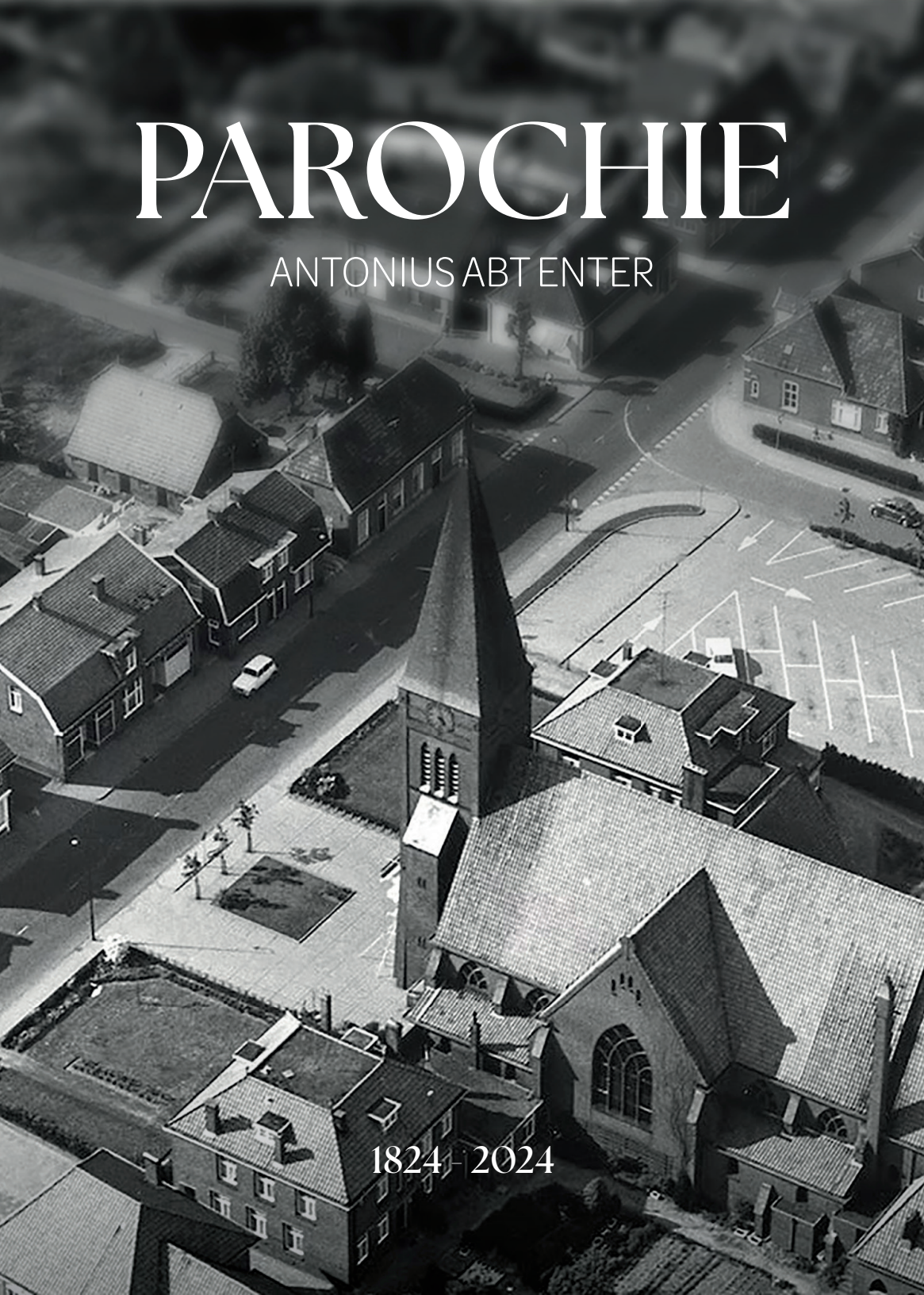

PAROCHIE

ANTONIUS ABT ENTER

1824 - 2024

200 jaar Katholieke kerk Enter	04
Beginjaren Katholieken in Enter	06
Antonius Abt	10
R.K. Waterstaatskerk 1925	12
De nieuwe R.K. Kerk in Enter met Pastorie en Zustershuis	14
Van statie via parochie naar geloofsgemeenschap	16
Priesterzonen	20
Van klooster naar Trefpunt	22
Katholiek Onderwijs in Enter	24
Zusters in Enter	26
Koren in parochie St. Antonius Abt	28
Katholieke verenigingen	34
Kerkhof aan de Disselsweg	36
Lijst met Pastoors en kapelaans in Enter 1824 - 2024	38

200 jaar

Katholieke kerk Enter

Het is een grote eer om u dit boekje over het 200 jarig bestaan van onze geloofsgemeenschap aan te bieden. Zoals u kunt lezen is er erg veel gebeurd in die 200 jaar. Het begin was ook wel kenmerkend voor onze zelfstandigheid. De katholieken van Enter vielen in die tijd onder het beheer van de parochie Dionysius in Rijssen. Er was al wel sinds 1819 een zelfstandig kerkgebouw de zogeheten Waterstaatskerk, op de plaats van de huidige pastorie. Echter, de toenmalige pastoor van Rijssen pastoor Ensman (1761 - 1824) voelde er niets voor om Enter zelfstandig te maken.

Dan volgde ook Wierden en hij dacht dat de overgebleven parochianen hem niet meer goed zouden kunnen onderhouden. Zij schoven de pastoor nog wel eens wat toe en kwamen hem verwennen met het beste vlees van de slacht, melk en koren. Hij heeft gedurende 40 jaar kunnen tegenhouden dat Enter zelfstandig werd. Direct na zijn overlijden in 1824 werd Enter een zelfstandige statie zoals dat toen genoemd werd al was de officiële datum van inwijding 2 maart 1825. We houden hier echter 1824 aan, omdat wij toen een eigen statie werden.

Er is in die 200 jaar veel gebeurd, maar het einde van het liedje is dat wij ook momenteel niet meer zelfstandig zijn, maar onderdeel van de parochie Sint Marcellinus met het eucharistisch centrum in de Dionysius kerk in Rijssen. De geschiedenis lijkt zich te herhalen, maar is dat niet echt. Als geloofsgemeenschap, zoals we ons nu noemen, zijn we redelijk zelfstandig en alleen door een tekort aan priesters mogen we ons geen parochie meer noemen.

Kortom, u merkt het. Er is in het verleden veel gebeurd en dat is door een commissie bestaande uit Gerard Otten, Johan Lammertink, Ellen Spoelder, Truus van Otten en Martin Stijnenbosch reden geweest om op 9 juni 2024 allerlei activiteiten te organiseren om dit heuglijke feit te herdenken. Wij danken hen voor hun inspanning en hopen dat de activiteiten en ook het lezen van dit boekje kan bijdragen aan een heerlijke herinnering en de basis kan zijn voor een mooie toekomst.

Locatieraad, Anthonius Abt

“

Enter
februari
2021

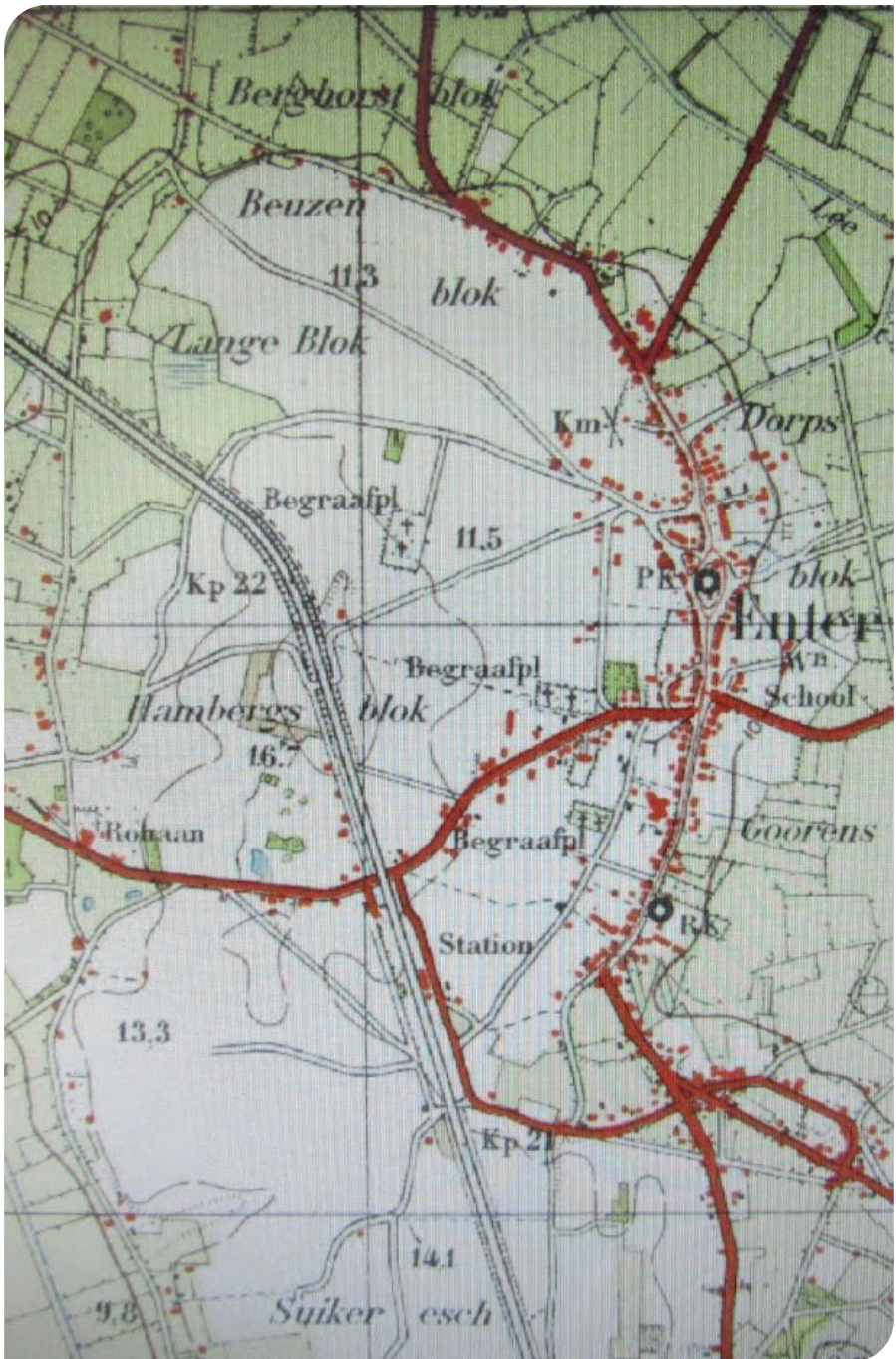
An aerial photograph of a town, likely Enter, in winter. The rooftops and streets are covered in snow. The buildings are a mix of brick and lighter-colored structures. In the background, there are mountains under a clear blue sky. The image is partially obscured by a grey overlay on the right side of the page.

Beginjaren Katholieken in Enter

In de Middeleeuwen kerkten de mensen uit Enter in de Dionysiuskerk - de huidige Schildkerk- in Rijssen. Vanaf circa 1400 zou er in Enter een kapel gewijd aan Sint Antonius Abt gestaan hebben op de plek waar nu de Nederlands Hervormde Kerk staat. In 1636, aan het einde van de Tachtigjarige Oorlog, lag dit "heilige huiskens" er "geruyneert" bij. Of de kapel het slachtoffer was geworden van een Beeldenstorm door de aanhangers van de reformatie is niet bekend. Feit is dat een aanzienlijk deel van de bevolking van Enter meeging met deze kerkhervorming. De classis van Deventer, die alle vormen van het "oude geloof" probeerde uit te bannen, constateerde met zorg dat de bedevaart naar de kapel nog steeds in zwang was. De "Baälsdienst" in Enter moest afgeschaft worden. Blijkbaar hielden de katholieken nog geregeld als een soort bedevaart openluchtbijeenkomsten bij de verwoeste kapel.

Het katholieke geloof was vanaf de Tachtigjarige Oorlog officieel verboden. Katholieken moesten hun bijeenkomsten in boerenhuizen houden. In Enter was onder meer op het Leyerweert zo'n schuilkerk. Pas in 1787, kregen de katholieken van Gedeputeerde Staten van Overijssel toestemming een schuurkerk te bouwen, op de hoek van de huidige Werfstraat/ Schippersstraat ("Stoffershofken" op erve Borgerink). Het gebouw mocht er niet uitzien als een kerk met een strodak en mocht maar "drie pannen" hoog zijn. Molenaar Frank Lokamp en Arend Borgerink waren de initiatiefnemers. Vanaf de Franse Tijd gold er vrijheid van godsdienst in Nederland, maar het duurde nog tot 1819 voordat de katholieken in Enter met behulp van een bijdrage van f 5.000,- van koning Willem I een zogenaamd Waterstaatskerkje konden bouwen. In 1824 werd Enter een zelfstandige parochie. Dat had 40 jaar geduurd, omdat de pastoor van Rijssen, de heer Theodorus Ensman, hardnekkig zijn medewerking bleef weigeren. Na zijn dood in 1824 werd Herman Eenhuis de eerste pastoor in de nu zelfstandige statie.

Enter is een prachtig voorbeeld van een flankesdorp met een langgerekt lint van noord naar zuid langs de flanken van de glooiende es. Deze Noord-Zuid situatie speelde ook binnen de rooms-katholieke kerk. Pastoor Heimerikx, pastoor in Enter van 1925 tot 1952, bezwoer de gelovigen dat hij toch echt pastoor was voor alle katholieken, of ze nu in het Noord- of het Zuideinde woonden. In politiek opzicht had de katholieke gemeenschap uit het Noorden en Zuiden vroeger haar eigen vertegenwoordigers in de gemeenteraad.

Antonius Abt

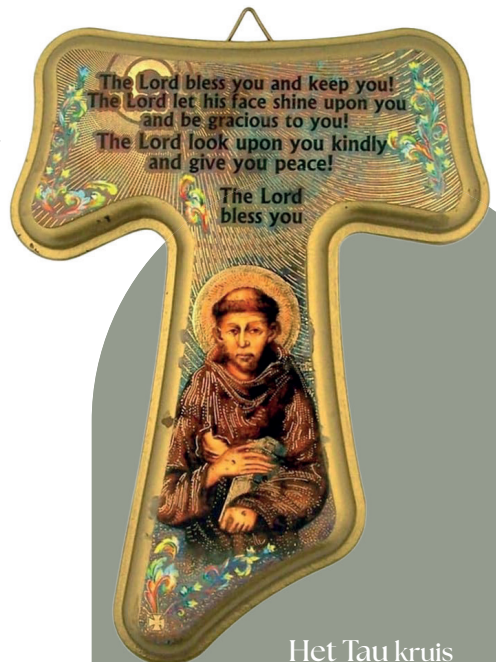
Antonius-Abt (Magna, Egypte, 251 - Colzimberg, Egypte, 356) is een heilige, die bekendstaat als de vader van het kloosterleven. Zijn naamdag is 17 januari.

Antonius werd geboren als kind van rijke ouders. Toen Antonius twintig jaar was, stierven zijn ouders. Hij gaf alle bezittingen aan de armen en trok zich in eenzaamheid in de woestijn terug. Later voegden andere christenen zich

bij hem en vormden een van de eerste gemeenschappen van monniken in zijn klooster van Sint-Antonius in de Oostelijke Woestijn van Egypte. Hij was de eerste monnik die vele volgelingen kreeg en staat daarom bekend als de vader van het kloosterleven. Aan Antonius wordt de eerste formulering van de metafoor van het boek van de natuur toegeschreven. Dit was een opvatting die de natuur ziet als een boek dat - naast de Bijbel - gelezen kan worden als een bron van godskennis. Een bezoeker zou Antonius gevraagd hebben hoe hij het in zijn bestaan als kluizenaar toch zonder boeken kon stellen. Het antwoord van Antonius was Mijn boek is de gehele natuur, en ik kan dat boek lezen wanneer ik wil.

Hij stierf op 105-jarige leeftijd en werd volgens zijn eigen instructies in een geheim graf begraven om te voorkomen dat zijn graf een plaats van verering zou worden. Al snel na zijn dood werd hij heilig verklaard.

Antonius is de patroonheilige van de wevers, slaggers, suikerbakkers, mandenmakers, begrafenisondernemers, zakkendragers, zwijnenhoeders, varkens en huisdieren en patroon tegen de pest, ziekten, sint-antoniusvuur en veeziekten. In onze streken werd hij aangeroepen als pestheilige. Zijn attribuut is een bel. Deze is soms bevestigd aan zijn staf. Het antoniuskruis of taukruis is een onderscheidingsteken van de Orde van Sint-Antonius, een kruis in T-vorm met daaraan een zogenaamd antoniusklokje, om de hals gedragen aan een koord of keten.

Het Tau kruis

1925

R.K. Waterstaatskerk

Het bezit van de kerken was veelal na de reformatie en de beeldenstorm overgegaan van de katholieken naar de protestanten. De godsdienststrijd laaide weer op in de Franse tijd, toen een groot aantal kerken door de Franse bestuurders waren teruggegeven aan de katholieken. Immers vanaf de Franse tijd gold er weer vrijheid van godsdienst. De katholieken konden hun schuilkerken verlaten en weer openlijk blijik geven van hun overtuiging. Deze emancipatie van de katholieken zorgde voor onrust in Nederland. Deze strijd ging door toen de Fransen in 1815 waren verslagen.

Na de Franse Tijd werd er in alle plaatsen in Nederland onderzocht wie van oudsher de rechtmatige eigenaar was geweest van de aanwezige kerken.

In Enter was dat aantoonbaar de Gereformeerde gemeente die in 1709 de kerk op de brink had gesticht. Omdat de schuurkerk van 1787 een bouwval was kregen de katholieken in Enter van de overheid een vervangende kerk. Het departement van Waterstaat moest deze regelingen uitvoeren vandaar dat deze kerkjes "Waterstaatkerkjes" genoemd werden en in heel Nederland overal verzezen, zowel voor de katholieken als voor de protestanten.

Het duurde nog tot 1819 toen met behulp van 5.000 gulden van Koning Willem I een zogenaamd Waterstaatkerkje kon worden gebouwd. De kerk is gebouwd op Niezink garden. Niezink was een oude boerderij die op de plaats van de huidige kerk lag. Met deze financiële regeling wilde de regering een einde maken aan de conflicten tussen de katholieken en de hervormden over het bezit en het gebruik van de oude kerken. Deze waterstaatskerk werd gebouwd aan de Dorpsstraat, ongeveer op de plek van de parkeerplaats/huidige pastorie.

De kerk werd in 1819 gewijd door de Aartspriester van Twente H.A. Peese. Deze kerk werd in 1851 nog vergroot, maar in de jaren 1910-1920 was het gebouw weer te klein. Pastoor Haarhuis begon in 1917 met het invoeren van een maandelijksse collecte.

De nieuwe R.K. Kerk in Enter met Pastorie en Zustershuis

H.J. Haarhuis die in Enter pastoor was van 1917 tot 1925 stelde een bouwfonds in om gelden te verwerven voor de uitbreiding van de kerk. Maar het was pastoor Heimerikx die op 26 juni 1925 in Enter kwam die letterlijk dag en nacht bezig was de benodigde gelden bijeen te brengen voor de bouw van een nieuwe kerk. In februari 1926 gaf pastoor Heimerikx aan architect Clemens Hardeman uit Oldenzaal de opdracht voor het ontwerpen van de pastorie, kerk, zusterhuis en bewaarschool/naaischool. Het werd een driebeukige kruiskerk met toren in een laat neogotische stijl. De aartsbisschop gaf toestemming en de bouw werd gegund aan de firma's Brok en Kerkhof uit Enter voor f. 112.000. De kerk werd 42 meter hoog, was van neogotische stijl en had 750 zitplaatsen alle in het middenschip. De eerste steen werd gelegd op 20 april 1926. De consecratie van de nieuwe kerk vond plaats op 17 april 1928 door de aartsbischop van Utrecht mgr. H. v.d. Wetering. Naast de kerk op de plaats van de Waterstaatskerk is de nieuwe pastorie gebouwd. Op 7 mei 1952 overleed pastoor Heimerikx in het St. Antonius ziekenhuis in Utrecht. Een zwarte dag voor de parochie Enter. Op 12 mei werd hij begraven op het R.K. kerkhof in Enter.

Uit de oude kerk werden kruiswegstaties (in 1850 geschilderd door O. de Boer) en het Antoniusbeeld naar de nieuwe kerk overgeplaatst. Heimerikx schonk zelf het beeld van de heilige Jozef aan de kerk als dank

dat de bouw van de kerk en de pastorie zonder ongelukken was afgerond. Een gift van een echtpaar zorgde voor het Mariabeeld, dat in het atelier van Jozef Cuypers in Roermond was vervaardigd. Uit hetzelfde atelier kwamen later de beelden van het H. Hart, H. Antonius van Padua, H. Gerardus van Majella en H. Teresia van Liseux. De verandering van het priesterkoor vond in verband met de vernieuwing van de liturgie in het najaar van 1966 plaats. De grote kerkraden zijn in augustus en september 1973 vernieuwd en in het voorjaar van 1989 ontving het kerkbestuur van een goedgeefse parochiaan drie gebrandschilderde ramen. Zij stellen voor, boven het zangkoor aan de straatkant een afbeelding van de parochiepatroon St. Antonius Abt, aan de kant van het oude zusterhuis St. Franciscus met de dieren, als herinnering aan het verblijf van de zusters Franciscanessen en aan de kant van de parochietuin een afbeelding van de H. Familie, als eerbewijs aan, en de stimulering van het christelijk gezinsleven.

Volle kerk bij
het 150 jarig bestaan
van de parochie

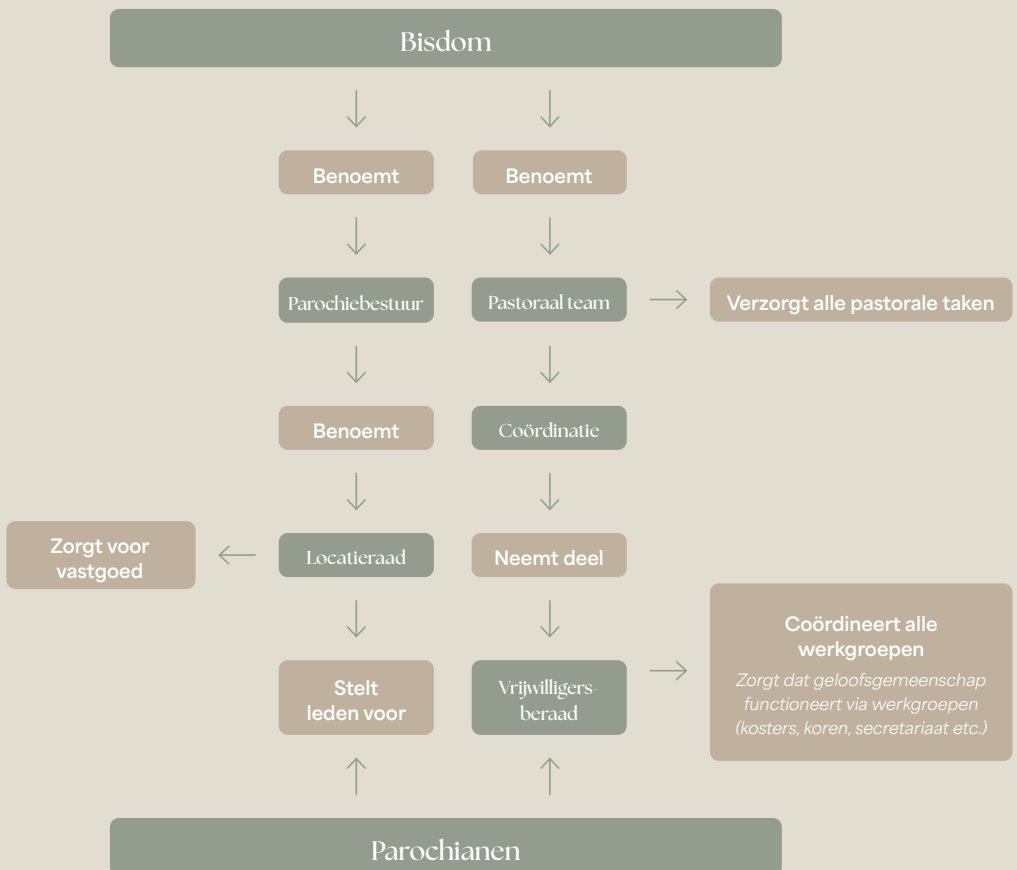
Van statie via parochie

naar geloofsgemeenschap

Omstreeks 1400 werd er in Enter een kapel gebouwd toegewijd aan de H. Antonius Abt. Enter behoorde aanvankelijk tot de statie in Rijssen, de H. Dionysius. In 1824 werd Enter echter een zelfstandige statie. Het woord parochie kon toen nog niet gebruikt worden, omdat het rooms-katholicisme formeel niet was toegestaan en werd daarom aangeduid als statie. Pas in 1853 werd in Nederland de bisschoppelijke hiërarchie officieel erkend. Toen werden de staties vervangen door parochies. Herman Eenhuis werd de eerste pastoor waarvoor de katholieken fl 250,- per jaar moesten betalen en moesten zorgen voor genoeg boter, vlas, rogge, mest voor de tuin, 2 liter melk per dag en wagens voor het halen van turf uit het Enterveen.

Sinds juni 1996 zijn de parochies van Wierden, Enter en Bornerbroek, afgekort WEB, geclusterd. Deze vorm van samenwerking was nodig om de pastorale zorg naar de toekomst toe te waarborgen. Bij een sterk teruglopend aantal priesters is het niet meer mogelijk dat iedere parochie een fulltime priester tot zijn beschikking krijgt. In 2010 resulteerde het in een nog grotere fusie tot de Sint Marcellinusparochie.

We werden nu één parochie met zeven geloofsgemeenschappen, te weten St. Stephanus te Bornerbroek, St. Antonius Abt te Enter, St. Antonius van Padua te Nijverdal, St. Sebastianus te Hellendoorn, H. Dionysius te Rijssen, St. Willibrord te Vroomshoop en St. Jan de Doper te Wierden. Sinds de fusies zijn wij geen parochie meer maar een geloofsgemeenschap met een locatieraad.

Pastoor R.G.W.
(Ronald) Cornelissen

Diaken M.J.
(Marc) Brinkhuis

Pastoraal werker M.L.
(Maroesjka) Slegers

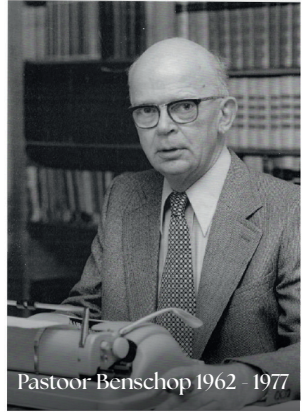
Per 1 september 2019 werd vicaris R.G.W. Cornelissen benoemd tot pastoor van de Sint Marcellinusparochie, naast zijn benoeming als pastoor van de parochies Heilig Kruis en Lebuinus. Hij is dus pastoor over 19 geloofsgemeenschappen. Dat betekent dat steeds meer taken op de schouders van vrijwilligers komen te liggen.

Dat is de reden dat onze geloofsgemeenschap een beleidsplan heeft gemaakt om alles wat speelt in onze geloofsgemeenschap bij elkaar te zetten. We geloven oprecht dat een gezonde geloofsgemeenschap zoals de onze, die nog steeds ruim 3.000 ingeschreven gelovigen bevat en waarvan ruim 90% daarvan jaarlijks een geldelijke bijdrage geeft, ook in de toekomst bestaansrecht heeft en daar willen we ons voor in zetten.

In het vrijwilligersberaad wordt de onderlinge afstemming geregeld. De locatieraad is verantwoordelijk voor de roerende en de onroerende goederen. De pastorale activiteiten vallen onder verantwoordelijkheid van het pastorale team, waarvan de leden door het bisdom benoemd worden. De pastoor is voorzitter van het parochiebestuur.

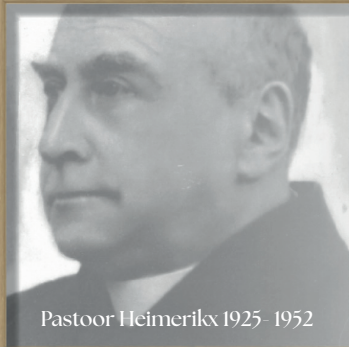
Pastoor Herman Borghuis
1977 - 1996

Pastoor Benschop 1962 - 1977

Pastoor
Anton Kortrijk 1996 - 2007

Pastoor Heimerikx 1925 - 1952

Priesterzonen

De parochie van de H. Antonius abt heeft ook priesterzonen voortgebracht. De eerste priesterwijding van een parochiaan van de heilige Antonius abt in Enter was A. Oonk geboren 1872. Hij werd in 1905 tot priester gewijd in de orde van de dominicanen ook wel de predikbroeders genoemd.

Pas in 1931 kwam er weer een nieuwe priesterwijding van een Entenaar. Het was J.G. Bolscher geboren in 1902 in het Enterbroek. Hij werd op 15 juli 1931 hij tot priester gewijd en werd kapelaan in Mijdrecht en Denekamp daarna pastoor in Beuningen en Saasveld waar hij in 1966 overleed. Op 6 juli 1937 werd J. a.d. Stegge als priester ingehaald in Enter. Hij ging naar Frankrijk. Als pastoor in Toulouse zou hij veel vluchtelingen helpen uit handen van de Duitsers te blijven.

Guido Schuttenbeld, geboren in Enter op 19 februari 1921, ging naar de karmelietenschool in Zenderen van 1935 tot 1941. Op 17 juli 1948 werd pater Schuttenbeld in Enter ingehaald. Hij was op 11 juli in de kloosterkerk

in Merkelbeek tot priester gewijd. Van 1952 tot 1967 was hij professor kerkgeschiedenis aan het groot seminarie te Merkelbeek. Hij overleed in Boxtel in 1971 op 58 jarige leeftijd.

Pater Gerard Schuttenbeld met zijn ouders

Slechts drie weken na de intocht van pater Guido Schuttenbeld, werd op 4 augustus 1948 pater Floribertus, in de wereld Jan Veldhuis (Pielman) van de Achteresweg, ingehaald in Enter. Hij was pater in de orde der Capucijners die blootsvoets liepen. Blootsvoets liepen ze toen niet meer maar ze droegen nog wel sandalen met leertjes gebonden om hun voeten.

Kapelaan Veer en
Henk Slag

Op 6 augustus 1952 werd de tweede pater uit hetzelfde gezin in Udenhout tot priester gewijd en op 15 augustus in Enter ingehaald. Het was pater Crescentianus in de orde der Capucijners, in de wereld Herman Veldhuis (Pielman). De twee paters Veldhuis hebben jarenlang van april tot oktober met een kapelwagen bij de Oost-Europa priesterhulp langs het IJzeren Gordijn getrokken om daar bij de katholieke gemeenschappen de H. mis op te dragen.

Op 27 juli 1958 werd Henk Slag tot priester gewijd in de orde van de missionarissen van de Heilige Familie. Henk kwam uit een godsvruchtig gezin van 13 kinderen. Vrijwel direct na zijn wijding ging hij in december 1959 naar Brazilië naar Saboeiro. Hij leefde bijna 40 jaar, tot aan zijn dood op 26 februari 1999 voor en tussen de armen van zijn parochie die meer dan 3000 km² besloeg. Hij is er zijn hele leven is gebleven en waar hij ook in 1999 is gestorven. Hij kwam regelmatig terug naar Enter om weer goederen voor zijn parochie te verzamelen.

Van klooster naar Trefpunt

Een groot gemis voor de parochie was het ontbreken van een parochiehuis of verenigingsgebouw zoals de hervormde gemeente het zgn. “lokaal” had. In 1935 werd de spoorlijn Hellendoorn-Neede opgeheven en was het stationsgebouw

tijdelijk in gebruik gekomen bij het Nederlandse leger. Na de oorlog huurde de katholieke kerk het stationsgebouw en al haar jeugdverenigingen werden hier ondergebracht. Toen in 1947 het complex door de gemeente werd verkocht aan kledingindustrie Smits uit Almelo moest er uitgekeken worden naar een ander verenigingsgebouw.

Toen bakker Kerkhof, naast het zustershuis, verhuisde naar de overkant van de Dorpsstraat werd dit pand aangekocht door de katholieke kerk en na een verbouwing werd dit pand ingericht en als parochiehuis in gebruik genomen.

Nadat de zusters Franciscanessen het zusterhuis hadden verlaten werd in november 1999 door vrijwilligers begonnen met de verbouwing en nieuwbouw van het zusterhuis tot parochiecentrum "t Trefpunt dat uiteindelijk in november 2000 werd geopend. In 2023 werd het Trefpunt op nieuw verbouwd, zodat er ook bijeenkomsten zoals een begrafenis gehouden kunnen worden.

Katholiek Onderwijs in Enter

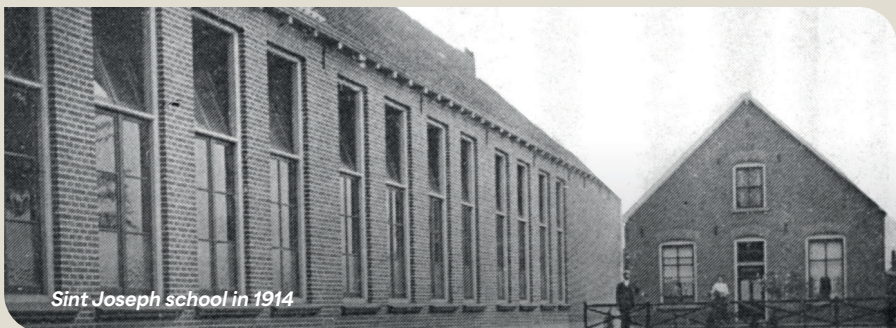
Oudste school in Enter aan de Oude Schoolstraat

Op 24 februari 1879 overleed in Enter pastoor F.B.V. Kock, die vanaf 1836, dus 43 jaar lang, pastoor van de St. Antonius Abt parochie te Enter was geweest. Op 31 maart van datzelfde jaar werd hij opgevolgd door G.J. Luttkhuis. Deze pastoor Luttkhuis nu heeft zich heel erg ingespannen voor de totstandkoming van het Rooms Katholieke onderwijs in Enter. Al in de jaren tachtig van de vorige eeuw stichtte hij het zogenaamde Schoolfonds, een fonds dat gelden inzamelde voor de stichting en instandhouding van Rooms Katholiek onderwijs. In 1891 kreeg het Rooms-Katholiek onderwijs de beschikking over een eigen schoolgebouw aan de Dorpsstraat.

Het betrof het perceel waar nu het architectenbureau 4D Architecten Enter is gehuisvest. Daarmee liep Enter voorop vergeleken met andere dorpen en steden. Aangezien in die tijd het kerkbestuur tevens schoolbestuur was,

kunnen we er rustig vanuit gaan dat de parochie voor de kosten opdraaide. Als we dan ook nog in aanmerking nemen dat Enter in die tijd allerminst een welvarend dorp was, zo is het des te opmerkelijker dat men zich zulke grote financiële inspanningen getroostte. Dit schoolgebouw deed dienst tot 1957, toen de nieuwe St. Jozefschool werd gebouwd aan de Margrietlaan.

De Mariaschool werd gebouwd in 1921 en in 1927 werd tegelijk met de bouw van de kerk, de pastorie en het zusterhuis ook de bewaarschool St. Theresia gebouwd, die in 1988 is afgebroken en is opgegaan in de Mariaschool (nu Talenter) aan de Dorpsstraat. Daarnaast was er in Enter nog een katholieke kleuterschool aan de Reggestraat, het huidige activiteitencentrum het Zumpke. In een gecombineerde vergadering van het kerkbestuur en van de parochieraad op 15 december 1974 droeg het kerkbestuur alle bezittingen en verantwoordelijkheden om niet over aan het nieuw gevormde schoolbestuur. Om deze verantwoordelijkheid in goede banen te leiden was op 4 maart 1974 de Stichting Katholieke Kleuter- en Basisscholen Enter opgericht. Het eerste bestuur dat de grote stap maakte bestond naast Johan Pots (voorzitter) en Johan aan de Stegge ("Piet van de Keézer", secretaris/penningmeester) uit Hendrika Boerichter (weduwe Asbroek), Bernarda Mulder ("Stalhaarms Hanna") en Hendrikus Schrooten ("Kasper-Dieks"). Daarmee kwam er een einde aan de bemoeienis van de kerk met het rooms-katholieke onderwijs in Enter.

Zusters in Enter

Jeroena met haar kleuterklasje 1952

Op 25 november 1869 richtte Moeder Anselma Bopp en Gerhard Dall een nieuwe zustercongregatie op in het Duitse dorp Thuine om zich in te zetten voor de arme en behoeftige bevolking. De Franciscanessen van Thuine vormden binnen de wereldwijde franciscaanse gemeenschap een eigen congregatie. Rond 1875 beschouwde de rijkskanselier in Duitsland de katholieke kerk als gevaar. Daarom trok moeder Anselma met haar zusters naar Denekamp en richtte daar een klooster op. Van daaruit deden zij veel werk ten dienste van de kerk, zieken en bejaarden, kinderen in internaten en scholen.

Vanwege dit sociaal, maatschappelijk en pastoraal werk heeft Pastoor Heimerikx met toestemming van de overste van de orde der Franciscanessen en van de aartsbisschop in 1927 vijf zusters uit het klooster in Denekamp naar Enter gehaald. Ze namen hun intrek in het nieuw gebouwde zustershuis/klooster naast de kerk.

Ze werkten als wijkverpleegster bij het Groene Kruis, gaven les aan de meisjesschool en de bewaarschool en les in naaldvakken. Ook veel protestantse meisjes hebben de eerste beginselen van de naaldvakken bij de zusters geleerd.

Van 1927 tot 1931 zijn verschillende zusters tijdelijk hoofd van de Mariaschool geweest. Van 1931 tot en met 1936 was zuster Liberata hoofd. Op 1 januari 1937 kwam zuster Augustinis naar Enter. Drie en dertig jaar lang tussen 1937 en 1970 heeft zij de schoolleiding op verzorgd. Daarnaast was zuster Jeroena voor vele honderden Enternaren het eerste gezicht dat zij te zien kregen bij hun eerste kennismaking met het schoolleven. Vele jaren was zij hoofd kleuterleidster op de Theresiakleuterschool. Daarna was zuster Paule in haar tijd net zo beeldbepalend voor de kleuterschool als zuster Jeroena voor haar.

Vlnr: De Zusters Adelheid (Rösener), Augustinus (Huster) - Birgitte (Damhuis) - Jeroena (Hulst) - Richarde (Rijsink) - Paule (In 't Veld) en Leonarde (Vroemen).

Koren in parochie St. Antonius Abt

Op 22 november wordt het feest van Caecilia officieel gevierd. Caecilia: patrones van de muzikanten. Diverse koren en harmonieën dragen tot op de dag van vandaag de naam Caecilia. Jaarlijks wordt er, door met name de koren, op feestelijke wijze stilgestaan bij de viering van deze patrones. Zo vierden het dames- en herenkoor jaren lang gezamenlijk in het najaar hun Caeciliafeest.

Organist Marinus Lammertink

Het herenkoor verzorgt zowel Nederlands gezongen missen als Gregoriaanse en meerstemmige missen. Het is onduidelijk wanneer het herenkoor is opgericht.

Waarschijnlijk is het al vroeg opgericht, want het eerste orgel is al in 1866 aanwezig in de Waterstaatskerk. We mogen gevoeglijk aannemen dat niet lang daarna het herenkoor is opgericht. Het herenkoor bestaat dus al meer dan 100 jaar. In al die jaren zijn er veel dirigenten geweest, met name, G Roetgerink, W. Otte, Th. v.d. Meer,

Gerrit Otten, Jan Kerkhof en Tony Lammertink

G. Schrooten, V. nije Bijvank, Frans Kerkhof, Ton Annink, Gerrit Lowik, en Gerrit Otten met als organist Marinus Lammertink en daarna Frans Kerkhof en Henk Oosterveen.

Het koor verzorgde toen elke zondag de zang in de H. Mis, en in de week als er een overledene was, de uitvaart. De heren van toen namen daar gewoon enkele snipperuren voor op. Later ging dat niet meer, maar gelukkig kwamen dames het koor versterken en werd het een dames en herenkoor, waar met hoogtijdagen de vieringen met meerstemmige missen werden verzorgd. Later verzorgden de dames ook de rouw en trouwvieringen, zodat de heren daar geen vrij meer voor hoefden te nemen. De heren verzorgen nog wel de rouw - en trouwdiensten in het weekend. Memorabel is dat het herenkoor twee vieringen mocht verzorgen voor de KRO op de radio en een op de televisie. Momenteel bestaat het herenkoor nog maar uit vijf leden, met Dineke Spekenbrink als organist en Gerard Otten als dirigent.

Dameskoor

Het ontstaan van het dameskoor is wel opvallend te noemen. Tot die tijd was er alleen een herenkoor dat ook de rouw en trouwdiensten overdag moest verzorgen. Voor de werkende heren werd het steeds lastiger om overdag beschikbaar te zijn. Henk Kerkhof kwam toen op het idee om vrouwen te vragen om deze diensten te verzorgen. Zo kwam er een dameskoor van de grond met als eerste leden Annie Kuik, Jo van Oosterwijk, Minie Jansen, Dine Brandriet, Van der Meer, Mine Slagers, Trui Wolters en Liny Slaghekke. Bij de oprichting op 7 mei 1966 werd de heer Otte uit Nijverdal dirigent, maar hij had één probleem, hij had geen rijbewijs en moest iedere keer opgehaald worden. Organist was in die tijd Marinus Lammertink.

Inmiddels is het koor veel groter geworden en omvat nu ongeveer 33 leden en staat onder leiding van Gerard Braamhaar. Organisten zijn momenteel Gert Rietveld en Wim de Witte. De dames zingen vooral Nederlandstalige liederen van Huub Oosterhuis, maar ook wel van Rob de Nijs en veel Maria liedjes. Naast het verzorgen van vieringen in de eigen kerk worden ook vieringen verzorgd in verpleeg- en verzorgingshuizen in de omgeving. Het dameskoor bestaat dus in 2024 al 68 jaar!

Themakoor

Het themakoor is opgericht in april 2003 en telde in het begin 27 leden. Het koor is opgericht, omdat er binnen de kerk behoefte was aan een koor dat meer op het programma had dan alleen kerkelijke liederen. Ook staat het koor open voor mensen die willen zingen en niet tot de katholieke kerk behoren. Er is gekozen voor de naam themakoor, omdat het koor mee wil helpen om bepaalde thema's verder te ontwikkelen zoals oogstvieringen, Taize bijeenkomsten etc.

Het Themakoor uit Enter bestaat momenteel uit 55 leden, repeteert op de maandag en zingt in kerken. Niet alleen in de kerken in Enter en omgeving, maar ook in ziekenhuizen en verzorgingshuizen. Ook verzorgt het koor tweejaarlijks een eigen uitvoering rondom kerst.

Gitty Maathuis Fotografie

Jokoenda

De datum waarop Jokoenda exact is op gericht is niet bekend, maar het was ergens in 1967. Het doel was om jongeren op een andere manier bij het geloof te betrekken en zo weer in de kerk te krijgen. Door zogenaamde beatmissen te houden wilde men de jeugd weer enthousiast maken.

Het was meneer van de Meer, leraar aan de Jozefschool, die samen met een aantal jongeren het koor is begonnen. De mensen waren meteen enthousiast. Hij werd opgevolgd door Jan Workel, destijds hoofd van de Mariaschool. Daarna nam Jan Nitert het stokje over en was ruim 40 jaar dirigent. Na zijn afscheid in 2017 heeft Miranda Berning deze taak overgenomen. De naam is bedacht door Dini Nitert-Cox. Het is een titel

Begin jaren

van een boek over een Afrikaans meisje. Tevens zijn het de eerste 2 letters van Jongerenkoor Enter. Met “Da” voor de klank vormt dit samen de naam Jokoenda.

Het koor Jokoenda bestaat uit ongeveer 35 enthousiaste zangers, zangeressen en een fantastisch combo. De leden zijn afkomstig uit Enter en omstreken. De gemiddelde leeftijd is ongeveer 50 jaar, variërend van 40 tot 75. Het koor wordt begeleid door een combo bestaande uit piano (Rutger Deterd Oude Weme), basgitaar (Frans Tijman) en dwarsfluit (Stephani Rutenfrans). Hoofddoel van het koor is de begeleiding van vieringen in de R.K. kerk St. Antonius Abt te Enter. Maar ook worden muziek uitvoeringen gegeven.

Katholieke verenigingen

R.K. Werkliebenbond
"St. Jozef" 1936

St. Caecilia
oktober 1941

De R.K. Boerinnenbond

Katholieke wandelvereniging
"De Trekvogels" 1958

Textielarbeidersbond St. Lambertus 1953

Eerste elftal EDV 1927

Groepsfoto retraite

Kerkhof aan de Disselsweg

In 1853 was het kerkhof vol en kreeg de R.K. parochie van de H. Antonius Abt toestemming van de gemeente om zelf een begraafplaats in te richten. De Bisschop van Utrecht drong aan dat Katholieken in gewijde grond begraven moesten worden. Voor f. 130 werd een stuk grond aan de Kruisweg (de latere Disselsweg) gekocht van G. Slag en als kerkhof ingericht. Wettelijk was het toen voorgeschreven dat begraafplaatsen minstens 50 meter uit de bebouwde kom gelegen moesten zijn. In 1853 was aan de Kruisweg helemaal geen bebouwing aanwezig. Tussen de Kruisweg en de Dorpsstraat was over de volle lengte nog een brede strook landbouwgrond aanwezig. De R.K. begraafplaats lag dus helemaal vrij in de es.

Maar in 75 jaar veranderde veel. De begraafplaats werd geleidelijk omringd door bebouwing. Dit was voor de gemeente Wierden aanleiding om in 1932 de Algemene begraafplaats te verplaatsen naar de Weitackersweg. De Katholieke begraafplaats bleef om financiële reden aan de Disselsweg en kreeg van de gemeente ontheffing van de bepalingen omtrent de bebouwde kom. Op de R.K. begraafplaats worden sinds kort, na ruiming van een deel van het kerkhof weer nieuwe grafrechten uitgegeven. Ook is er sinds 2022 is een urnenmuur geplaatst, zodat bijzetting van de urn in de muur nu ook mogelijk is.

Ruim twintig jaar geleden werd de Algemene begraafplaats aan de Weitackersweg uitgebreid. Bij deze gelegenheid werd een gedeelte van de uitbreiding als Katholieke begraafplaats ingewijd.

Pastors

1824 - 1825	H. Eenhuis
1825 - 1 oktober 1832	M.Mollink
oktober 1832 - september 1836	H.J. Jansen
september 1836 - 24 februari 1879	F.B.V. Kock
25 februari 1879 - 16 maart 1894	G.J. Luttkhuis
17 maart 1894 - 31 december 1900	J.W. Pruyn
1 januari 1901 - 26 april 1907	G.J. Mol
27 april 1907- 12 oktober 1917	H.J. Staal
13 oktober 1917 -26 juni 1925	H.J. Haarhuis
27 juni 1925 - 7 mei 1952	J.M. Heimerikx
30 mei 1952 - 19 december 1961	G.B. van Dijk
20 december 1961 - 6 augustus 1962	J.G. Seijger
1 september 1962 - 20 mei 1977	A.A.Th. Benschop
21 mei 1977 - 1 september 1996	H.J. Borghuis
2 september 1996 - 1 april 2007	A. Korterik
2 april 2007 - 1 juli 2015	H. Scheve
2 juli 2015 - 1 november 2018	A. Woolderink
1 januari 2019 - nu	R. Cornelissen

Kapelaans

21 augustus 1936 – 22 augustus 1938	H.B. Doodkorte
23 augustus 1938 – 22 augustus 1941	G.J. Becker
23 augustus 1941 – 1 september 1944	J.A. Klaassen
2 september 1944– 31 mei 1947	J.A.M. Reinhard
20 augustus 1947 – 26 augustus 1949	J. Flint
30 augustus 1949 – 26 augustus 1952	J.H.J. Morren
29 augustus 1952 – augustus 1954	A.P. van Diemen
12 november 1954 – 17 januari 1958	H.J. Veer
18 januari 1958 – maart 1961	J.W.W. Schouten
April 1961 – 16 december 1961	H.L. Rigter
9 maart 1962 – 13 januari 1965	A.J. van Dijk
17 februari 1965 – 19 juli 1965	W. Teurlings
27 augustus 1965 – 14 augustus 1970	W.H.J. van Engelen
14 augustus 1970 – 1974	J.F. Kortstee
1974 – 20 mei 1977	H.J.M. Riesthuis

